

DRIEMASTER

De verkiezingscampagne in het midden der miljardendans

De huidige verkiezingscampagne 1971 is de eerste aan welke een belangrijke nieuwe dimensie is toegevoegd, die de campagne op een meer waardevol niveau brengt. Voor het eerst wordt er nl. met rekensommetjes gewerkt, waaruit moet blijken dat de verkiezingsprogramma's niet zo maar een slag in de lucht zijn. Kennelijk hebben de politici doorgekregen dat met demagogie alleen geen verkiezingen meer gewonnen kunnen worden.

De grote verdienste van deze financieringsplannen is ook vooral dat hieruit op zichzelf reeds een bepaalde politieke gezindheid spreekt. De ene partij stelt zich de dekking van de gedachte uitgaven geheel anders voor dan de andere. Ook dit verschaft een stuk duidelijkheid.

Tegenover de onmiskenbare voordelen staat echter ook dat het verantwoord uitbrengen van de stem nu ook moeilijker wordt. Vandaar dat eenvoudige doch gedegen voorlichting over deze materie van zeer groot belang is. Hoewel het verstrekken hiervan verre van eenvoudig is zal hieronder niettemin worden getracht door de ons de laatste tijd voorgeschotelde cijferbrij heen te bijten teneinde enig inzicht te verschaffen.

De toename van de uitgavenruimte

Deze kan op twee manieren worden benaderd. Allereerst is daar de Zijlstranorm. Deze gaat er van uit dat de overheidsuitgaven kunnen toenemen met het groeipercentage van het nationale inkomen, vermenigvuldigd met de zgn. progressiefactor. Deze laatste is het gevolg van het feit dat vanwege de belastingprogressie de belastingopbrengst sneller toeneemt dan de inkomens. Tegenwoordig wordt deze progressiefactor op 1,25 aangehouden.

Nu heeft het Centraal Planbureau voor de komende jaren een reële toename van het nationale inkomen van 4% per jaar geraamd. De overheidsuitgaven voor 1971 worden geschat op f 32,7 miljard. De uitgavenruimte voor de Rijksoverheid bedraagt zodoende voor 1972: $(4\% \times 1,25) \times f 32,7 \text{ mld} = f 1,6 \text{ mld}$.

Wanneer deze ontwikkeling wordt doorgetrokken naar 1975 bedraagt de ruimte in dat jaar dus globaal 4 maal zoveel, dus f 6,4 mld. Aangezien men evenwel met samengestelde groeipercentages moet werken bedraagt de werkelijke ruimte ongeveer f 7 mld (uitgedrukt in prijzen van

1971, dus de inflatie is buiten beschouwing gelaten). Omdat rekening is gehouden met een progressiefactor betekent een en ander dat deze f 7 mld gedeeltelijk door belastingverzwaring tot stand is gekomen. De jaarlijkse belastingdrukverhoging wordt hierbij op ca. 0,3% gesteld.

Een tweede manier om de uitgavenruimte globaal vast te stellen is uit te gaan van het netto nationale inkomen (tegen faktorkosten) dat in 1971 ca. f 100 mld zal bedragen en vervolgens het percentage van de belastingdruk, dat omstreeks de 30% ligt, te vermenigvuldigen met de toename van het netto nationale inkomen. We krijgen dan $30\% \times 4\% \times f 100 \text{ mld} = f 1,2 \text{ mld}$. Deze uitkomst bevat dan echter niet het effect van de belastingdruktoename. Indien deze weer op 0,3% wordt gesteld moet bij de uitkomst dus ca. f 0,3 mld bijgeteld worden waardoor deze de uitkomst volgens de Zijlstranorm gaat benaderen. Het verschil wordt verklaard door de invloed van de overheidsinkomsten buiten de belastingopbrengsten om.

Kritiek op het huidige uitgavenbeleid van de Rijksoverheid

Hierbij kan met name worden gerefereerd aan de visie van prof. Stevers, hoogleraar in de openbare financiën te Tilburg. Prof. Stevers gaat nl. in op het feit dat de uitgavenstijging die samenhangt met algemene salarismaatregelen voor het overheidspersoneel (de overheids-salarissen vergen ongeveer 50% van de totale overheidsuitgaven) buiten de Zijlstra-norm vallen. Deze laatste houdt nl. geen rekening met inflatie en veronderstelt dientengevolge dat ook geen algemene salarismaatregelen nodig zijn. Uiteraard moeten de hieruit voortvloeiende lasten echter worden gedekt. Dit doet minister Witteveen uit de extra belastingopbrengst die eveneens het gevolg is van de inflatie. Deze dekking impliceert volgens prof. Stevers evenwel dat de prijzen jaarlijks met 5% moeten stijgen. Het is met andere woorden een uitgangspunt van dit kabinet geworden. Mede daardoor zijn de overheidsuitgaven niet met 6%, doch met 10,5 à 11% per jaar toegenomen. Voor prof. Stevers is dit een van de redenen om te concluderen dat het kabinet De Jong op te grote voet leeft, hetgeen er toe bijdraagt dat *in onze economie een structurele tendens tot overbesteding aanwezig is*.

De remedie is dat of de overheidsuitgavenstijging wordt beperkt of dat de loonontwikkeling aan banden wordt gelegd. Stevers kiest voor het laatste; volgens hem zouden de reële lonen met niet meer dan 2 à 2½ % per jaar mogen stijgen.

DRIEMASTER

23e jaargang, no. 2, april 1971.

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

EINDREDACTIE: Mej. A. Gijsberts. HOOFDREDACTEUR: Drs. J. H. Lambers, Helperzoom 349, Groningen, telefoon (050) 57540. LEDEN VAN DE REDACTIE: C. van Doorn, A. Hiemstra. MEDEWERKERS: E. Hidding en J. M. Pot.

REDACTIE- en ADMINISTRATIEADRES: Van Nijenrodestraat 105, Den Haag, telefoon (070) 244787. KOPIJ JOVD-JOURNAAL: Snelliusstraat 97, Groningen.

ABONNEMENTSPRIJS: Minimaal f 7,50 per jaar; voor leden gratis. ADVERTENTIETARIEVEN worden gaarne verstrekt door de administrateur. BETALINGEN van advertentie- en abonnementsgelden uitsluitend op giro-rekening 277760 t.n.v. Stichting „De Driemaster” te Den Haag.

ALGEMEEN SECRETARIAAT van de JOVD: Vossenakker3, Ede. ALGEMEEN PENNINGMEESTER van de JOVD: Girorekening 953500. Steenwijk 147, Assen.

De toestand op het loonfront

Voor 1971 verwacht het Centraal Planbureau een reële verbetering van het looninkomen van werknemers met een loon beneden de premiegrens voor sociale verzekeringen van 2,6%. Dit blijkt redelijk overeen te stemmen met de eisen die de vakbeweging in het algemeen en de metaalbonden in het bijzonder voor 1971 op het oog hebben. Deze komen nl. neer op 2,75%, hetgeen ongeveer gelijk is aan de verwachte groei van het nationale inkomen per hoofd van de bevolking. Het nationale inkomensaccrès van 4% wordt nl. voor ca. 1,2% veroorzaakt door de groei van de beroepsbevolking.

De recent gehouden enquête onder kaderleden van de verschillende vakbewegingen heeft inmiddels uitgewezen dat althans het kader genoege wil nemen met een gematigde loonstijging en voorrang wil geven aan een opvoeren van de collectieve voorzeningen.

De programma's van de confessionellen gaan eveneens uit van een slechts zeer matige reële inkomensverbetering van 2 à 2½%. In het beleidsplan van D'66 van eind vorig jaar werd gesteld dat de jaarlijkse verbetering van 2½ à 3½% die het Centraal Planbureau in „De Nederlandse Economie in 1973” aanhield, wel iets minder kon.

Niettemin blijft het een grote gok het er op te houden dat de reële loonsverbetering tot deze matige omvang kan worden beperkt. Uiteindelijk heeft vorig jaar ook niemand de algemene

loongolf van f 400 zien komen aarollen. Mede daardoor steeg vorig jaar het reële besteedbaar loon met 5,9%. Desalniettemin werd minister Roolvink in een recente Brandpunt-uitzending door een aantal huisvrouwen danig onder druk gezet om toe te geven dat de welvaart voor de werknemersgezinnen in 1970 eerder achteruit dan vooruit is gegaan. Waarop de minister toezegde met een van de dames te zullen gaan winkelen om de proef op de som te nemen.

Het zal dus wel in sterke mate van de gespannenheid van de arbeidsmarkt afhangen in hoeverre het streefpercentage van 2,75% kan worden gered.

De gevolgen van het ongewijzigde uitgavenbeleid van de Rijksoverheid

Met name in het beleidsplan van D'66 (indertijd nog qua uitwerking van de financieringsparagraaf het enige behoorlijke partijprogramma) werd aangenomen dat van de hiervoor berekende uitgavenruimte van f 7 mld in 1975 (D'66 ging toen nog uit van f 8 mld doch toen was de nieuwe wat pessimistische nota van het centraal planbureau nog niet uit) nog ca. 25 à 30% vrij beschikbaar voor nieuw aan te vangen taken zou zijn. Dat wil zeggen beschikbaar voor met name in het beleidsplan wenselijk geachte zaken.

De nota-Witteveen, waarvan overigens moet worden gezegd dat ze veel en veel te laat verschenen is, heeft echter duidelijk gemaakt dat deze aanname een schromelijke misvatting is geweest. Op het eerste gezicht valt er

dan ook een groot gat in het dekingsplan van D'66. De vraag is echter in hoeverre het wensenpakket uit het beleidsplan verder gaat dan de consequenties van het ongewijzigde beleid. Zo heeft het directoraat-generaal van het Ministerie van Financiën geraamd dat de vrij beschikbare uitgavenruimte in 1972 en 1973 samen slechts f 190 mln bedraagt. Daarbij wordt de bestaande ontwikkelings-trend in de uitgaven nog niet eens doorgetrokken. Men houdt alleen rekening met de gevolgen van b.v. de bevolkingsgroei, de grote toeloop van studenten naar de universiteiten, toename van het aantal motorvoertuigen enz.

Gaat men echter het huidige beleid extrapoleren dan ontstaat volgens de berekening van een interdepartementale stuurgroep in 1971 en 1973 tezamen een tekort van f 600 mln! Onder extrapoleren wordt bijvoorbeeld verstaan het jaarlijks verlagen van de leerlingenschaal met een bepaald percentage, het jaarlijks opvoeren van het bouwcontingent met een zeker aantal huizen, het jaarlijks laten oplopen van het percentage ontwikkelingshulp enz. Ook in de periode 1972-75 zou er volgens de stuurgroep bij deze vorm van extrapolatie van het beleid helemaal geen ruimte zijn voor nieuwe taken. In de berekening van het directoraat-generaal echter treedt in 1973 de evenwichtssituatie in. Dat wil zeggen, in 1973 zijn de door het kabinet De Jong doorgevoerde beleidswijzigingen uitgewerkt. Na 1973 is dan inderdaad zo'n 25% van de uitgavenruimte vrij beschikbaar.

vloeibare stikstof vloeibare zuurstof

machinefabriek **HOEK**

N.V. W. A. Hoek's machine- en zuurstoffabriek
Havenstraat 19 - Schiedam - Tel. 010-269061

Uit het bovenstaande zou de conclusie kunnen worden getrokken dat het de eerste twee jaar dus weinig uitmaakt van welke signatuur het nieuw te vormen kabinet wordt. Het zit in ieder geval twee jaar aan de erfenis van het kabinet De Jong vast. De enige mogelijkheid van een eigen gezicht schuilt zodoende in het extra verhogen van de belastingdruk boven de 0,3%. Doch welk kabinet er ook komt, het zal waarschijnlijk niet of nauwelijks in staat blijken het record in uitgavenstijging, dat het kabinet De Jong heeft gevestigd, te evenaren of te overtreffen. Voor het eerst onder het kabinet De Jong is ook een deel van de belastingopbrengststijging ten gevolge van de prijsstijgingen niet teruggegeven. (Onder de kabinetten van Drees Sr. gebeurde dit m.a.w. wel).

De belastingdruk onder het kabinet De Jong steeg de afgelopen jaren in werkelijkheid dan ook met 2%, hetgeen evenveel is als wat thans de confessionalen voorstaan. Wanneer derhalve progressiviteit van een kabinet wordt afgemeten aan de hoeveelheid geld die men wil uitgeven (hetgeen voor velen inderdaad de enige definitie van dit begrip lijkt) dan kan men het kabinet De Jong onmogelijk een grote mate van progressiviteit ontzeggen.

Minister Witteveen heeft inmiddels ook gesteld dat belangrijke beleidswijzigingen alleen mogelijk zijn door middel van belastingverhoging, hetgeen na het voorgaande trouwens ook wel duidelijk zal zijn.

Indien hij, minister Witteveen, gelijk heeft, dan moet dus wel geconcludeerd worden dat zijn partij, de V.V.D., blijkbaar geen beleidswijziging wenst, aangezien het congres van die partij het J.O.V.D.-amendement, dat een jaarlijkse belastingdrukverhoging van 0,5% wenste in plaats van 0,3%, heeft verworpen. Het nieuwe kabinet zal, als het dus aan de V.V.D. ligt, in feite dan minder kunnen doen dan het huidige, onder welk de belastingdruk immers ook met jaarlijks een 0,5% steeg.

Tegelijkertijd kan echter van het programma van de oppositie worden gezegd dat het, zoals het er nu ligt, een inflatoire impuls zal opleveren. Staatssecretaris Grapperhaus is in deze bewering zelfs zeer stellig. Immers, D'66 ging er van uit dat ook in 1972 en 1973 25 à 30% van de uitgavenruimte vrij beschikbaar is. Nu blijkt dat in deze jaren van vrije ruimte geen sprake kan zijn, is de financieringsmogelijkheid door deze partij met ongeveer f 1 mld overschat. (In 1975 dacht men zonder extra belastingverhoging f 2 mld vrij beschikbaar te hebben).

Inmiddels is in een discussienota van het partijbestuur van de P.v.d.A. reeds erkend dat ook de financiering van het programma van deze partij tekort schiet. (Voorlopig geschat op zelfs f 1,5 mld). Een deel van het programma kan in de komende vier jaar daarom niet worden uitgevoerd. Er kunnen dus bijvoorbeeld geen 140.000 woningen per jaar worden gebouwd, zoals in het P.v.d.A. verkiezingsprogramma staat.

Een nog verdere insnoering van het besteedbare reële inkomen door middel van een verder opschroeven van de belastingdruk dan de 0,6%, waarvan de oppositie uitgaat, lijkt niet realistisch. Er is ook nog een Fré Meis met zijn partij. Goede raad is met andere woorden duur.

Het alternatief van W. Drees jr.

In deze situatie lijken de voorstellen van W. Drees Jr. als manna uit de hemel te zijn gevallen (om eens een bekende spreuk van Van Mierlo te gebruiken). Kort en goed wil Drees, die jarenlang de Rijksbegroting heeft opgesteld en dus alle wel en wee daaromheen kent, bezuinigen op een aantal staatszaken om daardoor andere, momenteel meer urgent geachte, voorzieningen fors te kunnen aanpakken. Een herafweging van prioriteiten dus. Vooral in kringen van V.V.D.-stemmers werden zijn ideeën met groot enthousiasme begroet. (B.v. de Telegraaf). Vooral hierom, maar meer nog vanwege de traditionele liberale visie, was het felle van leer trekken van Haya tegen Drees in het speciaal hieraan gewijde t.v.-debatje onbegrijpelijk en onwaarsachtig aandoend. De manier van optreden van Haya irriteerde daarbij nog meer, omdat Drees Jr. ten aanzien van de essentie van zijn betoog gewoon gelijk had. De V.V.D.-reactie was vooral ook onbegrijpelijk omdat de nota-Witteveen zojuist had duidelijk gemaakt dat de V.V.D. met haar slechts 0,3% belastingdrukverhoging per jaar met betrekking tot de realisering van haar verkiezingsprogramma waarschijnlijk nergens meer blijft. Weliswaar kan men op bepaalde bezuinigingsposten van Drees ernstige kritiek uiten, maar men doet er dan beter aan andere posten voor bezuiniging aan te dragen in-

plaats van de gehele opzet van het plan van tafel te vegen. Dat Drees de uitgaven voor ontwikkelingshulp wil bevriezen en dus als gevolg van de inflatie in feite wil verlagen is bij de politiek bewuste jongeren (en ouderen) slecht gevallen en m.i. terecht.

Invoering van een zeer hoog collegegeld voor studenten lijkt niet erg verstandig en werd in het t.v.-programma Kort Geding dan ook bedroevend slecht door de getuige van Drees verdedigd. Wat wel mogelijk zou zijn, maar waar je nooit iets over hoort, is dat men afgestudeerde vrouwen, die het niet nodig vinden hun kennis ook te gaan gebruiken, een soort weeldebelasting oplegt door hun b.v. de te verstrekken studieleningen met rente te laten terugbetalen. (Ook in het kader van de emancipatie van de vrouw zou dit een belangrijke maatregel zijn). Een andere belangrijke maatregel zou het afschaffen van studiebeurzen zijn en daarvoor in de plaats iedereen een renteloos (in principe) voorschot te verstrekken. Het valt nl. niet in te zien waarom juist de meer begaafden, die toch wel afstuderen en later dan doorgaans een stuk meer verdienen dan hun met minder intellectuele gaven gezegende collega's, hun studie gratis zou moeten worden aangeboden, terwijl de ploeteraars hun gemaakte kosten moeten terugbetalen. De zaak wordt nog erger wanneer de meest begaafden worden weggekocht door buitenlandse concerns. Want het is in feite toch belachelijk dat wanneer Dow Chemical in de V.S. meer aan salaris biedt dan b.v. een Gist-Brocades in ons land, de Nederlandse samenleving als geheel een kapitaalverlies van enkele tonnen moet incasseren? (Nl. de totale aan de student bestede uitgaven). Aan de vrijheid van werkkring mag niet worden getornd naar onze mening, maar het is helemaal niet onredelijk om het buitenlandse concern de in de afgestudeerde geïnvesteerde waarde op tafel te laten leggen. Dit gebeurt indirect door bij emigratie de afgestudeerde alsnog de nota van alle aan hem gemaakte kosten aan te bieden.

Drees wil ook op cultuurtechnische

N.V. SCHEEPSWERVEN

voorheen

PIET HEIN

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115

meter lang. Overdekt droogdok
116x30 meter, geschikt voor
het zwaarste materiaal.

Telefoonnummers

Rotterdam 010 139275

Ridderkerk 01896 3644-3409

Papendrecht

01850 3774 8329-20466

werken voor de landbouw besparen. Hij had ook nog de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst mogen noemen, die per jaar ook voor vele tientallen miljoenen verslindt. Wat doet deze dienst eigenlijk dat, goed beschouwd, niet door landbouwcoöperaties, de landbouwmaatschappijen, het Landbouwschap en de Raiffeisenbanken kan worden gedaan?

Natuurlijk zijn er nog meer posten voor afbouw of bezuiniging te vinden, die stuk voor stuk ruimte kunnen scheppen voor de noden van de jaren '70.

Een ander punt is de vaak inefficiënte gang van zaken in allerlei sectoren van onze samenleving; soms is zelfs van pure verspilling sprake. Bijna iedereen kent of meent voorbeelden te kennen. Wel, laat hij ze melden aan de speciaal hiervoor uit te breiden Algemene Rekenkamer. En waarom zou men de burger die de vinger inderdaad op een zwakke of rotte plek weet te leggen niet kunnen belonen met een zeker percentage van de door zijn toedoen bereikte besparing? Zo iets zou via een speciaal t.v.program-

ma waarschijnlijk enorm kunnen worden gestimuleerd.

Conclusie

Deze kan ieder voor zich trekken. Qua financiering van de partijprogramma's lijken de confessionelen nog het meest realistisch, of beter gezegd het minst onrealistisch. Alhoewel hun programma lichtelijk inflatoir is.

Het zou echter niet juist zijn bij de stemmotivering straks alleen op dit aspect te letten. Het programma zelf moet ook worden beoordeeld, waarbij ook speciale aandacht gewenst is voor de dingen die *niet* in het programma worden genoemd. Hiervoor kan worden verwezen naar een speciaal aan enkele programma's gewijd artikel, elders in deze kolommen.

Wat de confessionelen betreft, hun ideeën over de vrijheid van het individu in het algemeen en de zedelijkheidswetgeving in het bijzonder lopen zover achter bij wat op dit terrein in b.v. de J.O.V.D. leeft, dat een J.O.V.D.'er althans niet op een van deze club kan stemmen (nog afgezien van alle andere overwegingen).

J. H. LAMBERS

begrip en vooral in onze huidige, zich snel veranderende, samenleving, zal het liberalisme telkens weer een iets andere inhoud hebben. Het is daarom begrijpelijk dat onze huidige opvatting over het liberalisme duidelijk verschilt van de opvatting die in de Beginselverklaring van 1966 is vastgesteld.

Vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid en sociale gerechtigheid hebben een andere inhoud gekregen. Hieraan zal dan ook gestalte moeten worden gegeven. Een eigentijdse formulering van de liberale beginselen is noodzakelijk en nog belangrijker is dat de JOVD het moderne liberalisme als haar ideologie aan de man moet brengen. De eigen stijl, mentaliteit en identiteit van de JOVD zal hierbij een belangrijke rol moeten spelen.

Ik hoop daarom op de medewerking en de geestdrift van alle leden van de JOVD te mogen rekenen.

DOMIEN VAN WEES
landelijk voorzitter

Van de voorzitter

Sinds het verschijnen van het vorige nummer van de Driemaster heeft het wintercongres van de JOVD in Soesterberg plaats gehad.

Op dit congres zijn enkele HB-leden, op eigen verzoek, afgetreden die de afgelopen jaren bijzonder veel hebben gedaan voor de JOVD. Ik wil hierbij met name Dick Dees noemen, die als landelijk voorzitter vanaf november 1969 geen gemakkelijke taak heeft gehad. Het aanvaarden van het voorzitterschap was destijds voor hem geen eenvoudige zaak. De JOVD bevond zich duidelijk in een impasse en de uitdaging was voor hem niet gering. Door zijn werkkraft en geestdrift is Dick er echter in geslaagd van de JOVD weer een organisatie te maken die haar levensvatbaarheid heeft bewezen. Ik ben hem daar namens het hoofdbestuur bijzonder dankbaar voor en ik hoop dat de VVD die hem voor haar fractie in de Volksvertegenwoordiging heeft kandidaat gesteld van zijn kwaliteiten dankbaar gebruik zal maken. Ik hoop ook dat vele leden van de JOVD op 28 april deze dank, die wij hem verschuldigd zijn, zullen ondersteunen.

Het hoofdbestuur heeft in de afgelopen periode gebruik gemaakt van de uitnodiging van de VVD om waar noodzakelijk het concept verkiezingsprogramma van deze partij te amenderen. Op basis van het Kernprogram-

ma van de JOVD zijn ongeveer veertig amendementen ingediend, waarvan er elf zijn aangenomen terwijl twee paragrafen mede op basis van JOVD-amendementen in zijn geheel zijn herschreven.

Veel aandacht is door het hoofdbestuur besteed aan het amendement inzake de belastingdruk. De vele wensen die in het programma zijn opgenomen zullen in onze ogen ongetwijfeld leiden tot een noodzakelijke verhoging van de belastingdruk. Alleen uit oogpunt van eerlijkheid zou het dus noodzakelijk zijn over een verhoging van de belastingdruk een duidelijke uitspraak te doen. Zover wenste de VVD echter niet te gaan, hetgeen door het hoofdbestuur ten zeerste wordt betreurd.

Een van de belangrijkste doelstellingen van de JOVD, het liberalisme als politieke stroming kritisch te begeleiden en mede vorm en inhoud te geven, zal met name in de komende tijd veel aandacht vragen. Het is daarom noodzakelijk dat de liberale beginselen opnieuw kritisch worden bekeken. In 1966 werd hier voor de laatste keer binnen de JOVD aandacht aan besteed. Dit resulteerde in de Beginselverklaring van de JOVD, waarin zij zich uitsprak over het doel van het liberalisme en haar eigen onafhankelijkheid.

Het liberalisme is echter geen statisch

Allen voor Eén

(OP 28 APRIL)
(Alexandre Dumas)

Een onvolledige momentopname van een gebeuren, d.w.z. zo wat uitspraken met daarachter vermoede gedachtengangen met elkaar in een gekozen verband, dat is dit artikel over de verkiezingen. De sluiters klikte op 15 maart 1971. Dat is erg vroeg want de verkiezingen vinden op 28 april plaats, dus wat kan je in dit stadium zeggen? Toch misschien méér dan over een maand, omdat de kandidaten die voor een plaats strijden nu nog uitspraken doen met de gedachte, de verkiezingsstrijd begint, terwijl ze over een maand zó in de ban van de strijd zijn dat ze niet meer zullen befeffen dat ze die uitspraken in het kader van de verkiezingsstrijd doen. Nu is het: „we moeten ons waar maken” en over een maand is het: „we zijn waar”. Dan zegt het volk: „meent hij het” en zoekt naar de waarachtigheid van die uitspraken op zich terwijl ze in het beginstadium het zoeken kan beperken tot de inhoud van die uitspraken, omdat ze verder wel geloof dat de kandidaat het echt meent.

Laat ik dan, in het eerste stadium, wat van het politieke gebeuren de geest passeren. Omdat je niet overal tegelijk kunt zijn moet je je verlaten

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

op zien, lezen en horen zeggen, van hen die erbij geweest zijn. Wat is er nu te bemerken?

Het weekblad Elsevier schrijft dat D '66 kiest voor de PvdA omdat het D '66 congres dat tijdens een stemming door hand op steken beslist heeft. Een massale wegwijzer naar volgens J. den Uyl „fundamentele democratisering van de maatschappij”, maar dus naar zijn PvdA die een nieuwe doorbraak heeft bewerkstelligd, van welke doorbraak het weekblad Vrij Nederland zich afvraagt hoe die van Nieuw Links zou kunnen komen, deze mogelijkheid afvragend veronderstelt te kunnen elimineren en dan zich afvraagt of het jeugdideaal van Den Uyl, de doorbraak, nu dan toch is verwezenlijkt.

In beide partijen wordt door beide bladen een crisissituatie ontdekt, die deze partijen tot elkaar bracht. De eerste opstelling in Elsevier is echter: D '66 kiest voor de PvdA en de eerste opstelling in Vrij Nederland is: PvdA laat zich gezond maken door Hans van Mierlo. Elsevier constateert het einde van het pragmatisch tijdperk en V.N. het einde van het socialistisch tijdperk met deze doorbraak naar een partij van intellectuelen die, door de gewone man niet te benaderen, niet politiek denkt.

CONCLUSIE: Door de zienswijzen van V.N. en Elsevier te combineren komen

we tot een vollediger en daarom meer waarachtiger beeld van de gebeurtenissen.

Verder wordt in Elsevier de aandacht van D '66 op haar congres voor de PvdA gesignaleerd in vergelijking met de aandacht voor de VVD vertegenwoordigd door Hans Wiegel.

Dat die zijn duidelijkheid over D '66 niet mocht zeggen bewijst al weer dat de VVD los is van D '66 en nu van de Sociaal Democratische Werkgeenschap van de PvdA, D '66 en het PPR(e)tje.

Ook een accoord van de VVD met de confessionelen hangt door de mogelijke houding van deze laatsten jegens een accoord met de VVD in de lucht, zegt Hans Wiegel op vrijdagavond 12 maart in Den Helder. Wat bedoelt hij verder met zijn uitspraak dat bij het mislukken van een gesprek tussen de confessionele partijen en de VVD de liberalen de weg vrij zullen houden voor een kabinet met VVD-ministers? Er van uitgaande dat het NRC/Handelsblad van zaterdag 13 maart jl. op pag. 1 kolom 2 zijn uitspraak goed heeft weergegeven en er van uit gaande dat Wiegel bedoelt een kabinet met o.m. VVD-ministers, daar anders het thema winst voor de VVD een centrale plaats in zijn uitspraken zou innemen, vraag je je af uit welke club of fusie de andere ministers moeten komen die voor de VVD aanvaardbaar

zijn.

De volgende dag, op zaterdag 13 maart, kwamen mr. Biesheuvel en mr. Aantjes van de ARP en Gerrit van Dongen van de Arjos tot uitspraken over die samenwerking waarover Hans Wiegel zich uitsprak.

Vooropgesteld de kennis (door Biesheuvel nog eens uitgediept), van het mislukken van het overleg met het conglomeraat PvdA, D '66 en PPR op het stuk van het volledig stembusaccoord, door welk accoord de ARP als een schone vlinder in (doorzichtige?) plastic blok zou worden opgesloten met al haar mooie verhalen zo zeide hij, verwierp hij elk stembusaccoord, want hij had het over de nadelen van een accoord, door het voordeel van een gesprek met de VVD te benadrukken, welke partij genoegen nam met afspraken die minder ver gaan dan een alomvattend stembusaccoord. Vervolgens krikte Biesheuvel de ARP op tot een partij „als de onze”, welke partij de kiezer kan kiezen naast socialisme, liberalisme, waarvan betwijfeld kan worden of er in ieder geval voor wat betreft socialisme een concrete verschijning zoals door B. bedoeld nog bestaat, maar wat B dan nog steeds wél vindt om zijn partij mee op te krikken. Je vraagt je af, of en wat B. insluit aan partijen met die

(vervolg pag. 8)

**VVD -
PvdA/PPR/D'66**

De uitslag van 28 april plaatst één van beiden in de oppositie. Beide partijen hebben zich uitgesproken tegen samenwerking. Waarom? Programmaverschillen?

We hebben ze voor u vergeleken en daarbij ook de JOVD standpunten neergelegd in het Kernprogramma in het vergelijk betrokken.

Z.O.Z.

Probleem	PvdA / PPR / D'66	VVD	JOVD
HUISVESTING	Binnen vier jaar 140.000 woningen per jaar bouwen. Individuele huursubsidie. Doorstromingsheffing als men minder dan 10% van het inkomen aan huur besteed. Belastinginstellingen wettelijk verplichten om aan de woningbouw deel te nemen.	Geleidelijke opvoering door gezamenlijke inspanning van de woningproductie. Einddoel: ieder betaalt de huur, die zijn huis waard is. Individuele huursubsidies.	Een systeem van kostprijsshuren, aangevuld door een stelsel van individuele subsidies en een vorm van huurbelasting.
INKOMENS EN VERMOGENS-VERDELING	Grote verschillen onaanvaardbaar. Recht op welvaartsvast minimum inkomen.	Stelsel van beloning dat persoonlijke prestaties aanmoedigt. Waardevast minimum inkomen, dat in principe niet gelijk behoeft te zijn aan het welvaartsvast, uit arbeid verkregen minimumloon.	Inkomens- en vermogensverschillen zijn in principe acceptabel, voor zover deze voortvloeien uit inspanningsverschillen. Een gegarandeerd (door de overheid) minimumloon.
65+	Binnen 4 jaar A.O.W. optrekken tot netto minimumloon. Wettelijke regeling voor waardevast of welvaartsvast pensioen voor <i>iedereén</i> , dat tezamen met de A.O.W. 70% van het laatst verdiende arbeidsinkomen moet waarborgen.	Geleidelijk de A.O.W. optrekken tot netto minimumloon. Geleidelijke invoering van een pensioen van 70% van het laatste loon — waardevast — voor alle werknemers.	Gegarandeerd minimum inkomen geldt ook voor 65+
KINDERBIJSLAG	Langzaam minder, maar lagere inkomensgroepen mogen niet in inkomen achteruitgaan. Vervanging door een systeem van gezinssubsidies.	Geleidelijke beperking van de kinderbijslag.	Kinderbijslag en aftrek dienen te vervallen. Compensatie voor lagere inkomensgroepen, moet worden gezocht in optrekken minimum inkomen.
VOLKSGEZONDHEID	Algemene volksverzekering met premies naar draagkracht.	Voor zover mogelijk dragen van eigen risico's. Invoering beperkt eigen risico. Afwijzing nationalisatie gezondheidszorg. Concentratie ziekenfondswezen.	Concentratie in het ziekenfondswezen. Invoering beperkt eigen risico eerste konsult huisarts.
LANDBOUW	Meer geld voor sanering.	Krachtig saneringsbeleid. Vele maatregelen om een goede landbouwstructuur te krijgen (belastingen voorlichtingsfaciliteiten).	Herstructurering volgens plan Mansholt. Omscholing- en bijscholingfaciliteiten.
LONEN EN PRIJZEN	In nauw overleg met bedrijfsleven overéén te komen loon en prijsstijgingen die passen in het raam van de mede door dat bedrijfsleven aanvaarde grens van de stijging van het vrij besteedbare inkomen.	Vrije loonvorming en vrije prijsvorming met bevoegdheid van de overheid om tijdelijk in te grijpen. Een indexerings-clausule.	Inkomens politiek van de overheid in samenwerking met het bedrijfsleven.

		Betalen van premie moet voortdurend blijven. Bestrijding van misbruik.	
P.B.O.		Afwijzing van de huidige gang van zaken.	Democratisering, zodat elke bedrijfsgeenoot invloed op besluitvorming kan uitoefenen.
BEVOLKINGSPOLITIEK	Overheid bevordert de voorlichting over geboorteregeling. Alle middelen in het ziekenfondspakket.	De verantwoordelijkheid voor de grootte van het gezin berust bij de ouders. Overheid heeft begeleidende en voorlichtende taak.	Verantwoordelijkheid berust bij de ouders. De overheid dient maatregelen te treffen alle belemmeringen t.a.v. geboorteregeling uit de weg te nemen. Voorlichting gevende taak voor de overheid.
ONTWIKKELINGSHULP	1½ % van het nationaal inkomen. Handelsbelemmeringen t.a.v. de derde wereld afbreken.	Vele technische aanbevelingen zonder dat er een percentage wordt genoemd.	Afhankelijk van de behoeften van de ontwikkelingslanden.
ONDERNEMING	Fusies moeten wettelijk te verbieden zijn. Voor belangrijke beslissingen is overéénstemming met de door het personeel gekozen ondernemingsraad nodig. In de raad van commissarissen moeten werknemers evenveel invloed hebben als de andere belangstellenden. Experimenten met het zelfbestuur.	Handhaving van de ondernemingswijze productie. Na ingrijpende herziening van de ondernemingsstructuur, studie om te kijken of verdere aanpassing wenselijk is. Ondernemingsraad is overlegorgaan. Hij mag geen tegenspeler van de leiding worden. Geen paritaire samenstelling van de raad van commissarissen.	Het hoogste orgaan in de onderneming is de ondernemingsraad, bestaande uit personeelsraad en aandeelhouders en paritair is van samenstelling. Directe democratie op het laagste niveau. Experimenten met inspraak en besluitvormingsmethoden.
LEEFBAARHEID	Verontreinigingsheffingen, d.w.z.: de vervuiler betaalt.	De vervuiler betaalt, maar als daarvoor zijn concurrentie positie in gevaar komt, dan moet de overheid bijspringen.	De vervuiler betaalt en als dat de concurrentiepositie in gevaar brengt, moeten er subsidies uit een EEG-fonds op tafel komen.
VERVOER	Openbaar vervoer krijgt prioriteit boven het particulier vervoer. Binnensteden afsluiten.	De ontwikkeling van het wegennet dient afgestemd te worden op zowel de te verwachten verkeersomvang, als op de regionale omstandigheden. Aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer door allerlei maatregelen. Op dit gebied geen dwangmaatregelen.	Het openbaar vervoer moet een aantrekkelijk alternatief voor het particulier vervoer worden. Binnensteden afsluiten.
REGIONAAL BELEID	Overheid bevordert de spreiding van de bevolking en werkgelegenheid over het land.	Spreiding van niet Randstad gebonden werkgelegenheid over de rest van het land.	De werkgelegenheid moet naar de mens gebracht worden. Dit kan door allerlei stimuleringsmaatregelen als goede verbindingen, goed onderwijs en subsidies voor de industrievesting.

Een programmavergelijking, die visueel niets aan duidelijkheid overlaat, maar commentaar beslist niet overbodig maakt.

Het eerste wat me opviel was het feit, dat het regeringsprogram van de „Kleine Drie” veel concreter is dan het VVD-program. De VVD wil ontzettend veel vernieuwen, veranderen, bestuderen en dan alles geleidelijk. En af en toe schrik je dan op door een uitschieter. De VVD verklaart dan nl. dat ze iets echt niet wil of wel wil. De „Kleine Drie” zeggen heel concreet dat alles, wat er in hun programma staat, uitgevoerd zal worden binnen de komende 4 jaar, als ze het mandaat van de kiezers krijgen om een regering te vormen. Ik vind dit

getuigen van een ontroerend stukje duidelijkheid, waar we in Nederland jaren op hebben zitten wachten. Een eventuele uitvoering ervan?; de tijd zal het ons leren.

Trouwens, en dat is het tweede opvallende feit, programmatisch is het verschil tussen de VVD en de „Kleine Drie” niet eens zo groot als je zou denken, als je ze dagelijks zo hoort. Als de wil er zou zijn, zouden ze samen echt wel een regeringsprogramma kunnen maken.

De VVD zou dan gewoon wat liberaal moeten doen en het woord „geleidelijk” vervangen door „binnen de komende 4 jaar”.

Maar de wil is het kardinale punt. Dat willetje is namelijk afhankelijk

van vele factoren, zoals de achterban, de mentaliteit, de kopstukken en de strategie. Ik dacht dat hier een grote taak voor de JOVD lag. Zij moet proberen om de mentaliteit van de VVD zo te veranderen, dat ze in de toekomst wel met de progressieve hap om de regeringstafel kan gaan zitten. Laat het reactionaire tuig dan maar naar de confessionelen gaan, want daar horen ze thuis. Leve de polarisatie!

JA. ME. PO.

P.S. De JOVD lijdt duidelijk aan het gegarandeerde minimuminkomencomplex. Wie kan haar daar vanaf helpen?

(vervolg van pag. 5)

uitdrukking van hem: „als de onze”. Samenwerkingsverband waarover volgens de NRC politieke redactie (pag. 3 van maandag 15 maart) nauwelijks iets door B. gezegd wordt. Het zal Ook een „-isme”? Nee, een losser sadan wel over het ARP gesprek met de liberalen gaan en niet over samenwerking van de VVD met de confessionelen waarover Wiegel het had.

Mr. Aantjes gooide een klad op confessioneel samenwerkingsverband met de VVD nadat hij hiertoe in staat was door het confessionalisme als te bestrijden eenheid door een gemeenschappelijke vijand (dus daarom eenheid mr. Aantjes?) opnieuw te introduceren.

Die vijand is zelf ook weer één, want niet-confessioneel, wat van de PvdA en VVD al lang bekend was. Daarom wil mr. Aantjes het liefst alleen met KVP en CHU regeren, in het samenwerkingsverband van mr. Biesheuvel veronderstel ik bescheiden en daarna vraag ik in hoeverre de regeerbaarheid van ons land vanuit politieke kringen nog mogelijk is. Mr. Aantjes merkt op dat het op 28 april gaat over de vraag of we moeten kiezen, niet wie we moeten kiezen.

Inderdaad speelt de vraag of we moeten kiezen veel kiezers door het hoofd. Mr. Aantjes stimuleert dit nog eens.

De voorzitter van de Arjos, Gerrit van Dongen, meent een grotere verwantschap tussen de drie confessionele partijen met PvdA, D '66 en PPR te zien zitten dan tussen zijn „drie” met de VVD. In zijn eigen kring had Van Dongen de VVD al zo ongeveer verworpen met de uitspraak dat de VVD de gezindheid mist om in het nadeel van de eigen broodplank de broodplank van de zwakke medemens te vullen. Haar koers is onwaarachtig en Geertsema komt alleen te staan.

Geertsema hoopt zulks niet, aldus zijn verklaring van 15 maart op een verkiezingsbijeenkomst in Den Bosch. De lijsttrekker van de VVD hoopt op samenwerking maar ziet dat vóór de verkiezingen niet zeker zitten. De problemen daarbij spitsen zich toe op de verhouding VVD-ARP, waarbij het aandeel van de ARP bestaat uit het ontbreken van zakelijkheid te wijten aan Christelijke hovaardij, culminerend bij de Arjos in bombastische beeldspraak met inadequaat taalgebruik want een broodplank kun je niet vullen meneer Van Dongen en dus is je

beeldspraak een wel zeer in een doel geperst instrument, waarbij het medium taal waardoor ze tot stand komt wordt misbruikt.

Na deze bijdrage tot de verhouding ARP-VVD zien we dat de KVP het wat luchtiger bekijkt bij monde van Veringa die op zaterdag 13 maart zegt dat de drie christelijke partijen elkaar niet meer los zullen laten en dat zij wel bereid zijn om zonder voorwaarden vooraf met de liberalen te praten. Het christelijk samenwerkingsverband is blijkbaar zo los dat Veringa inderdaad onwetend luchtig over Biesheuvel cum suis heen kijkt, wat op het verkiezingsbiljet met het portret van Veringa daarop, dan ook te zien is.

Van de CHU hoorden we in het eerste stadium nog niet zo veel want het wachten is nog op de aanbeveling van het dagelijks bestuur van de CHJO aan de verenigingsraad van de jongeren over de toekomst van de banden met de CHU. Op deze aanbeveling wachten ook de mensen die tegen de lijn Udink zijn, welke lijn o.m. een strakke lijn in orde en gezag wil aanbrengen.

Over hoe gezag en orde er uit moeten zien, lopen de meningen in het chris-

Strijd voor Vrijheid en Democratie voor iedereen, behalve voor Houtvernielers.

Bestrijdt deze door uw hout onder hoge druk te laten impregneren bij:

v. d. SIJDE's HOUTBEREIDING N.V.

SPIU 40 — STRIJEN — TELEFOON 01854 - 280

**Isolatie- en
Plaatwerkbedrijf
ROTAMISOL**

**Uitvoerders van warmte-,
koude- en geluidsisolatie**

Kantoor: Verschoorstraat 69-71,
Rotterdam, tel. 010 - 273954
Couperusstraat 48, Ridderkerk,
tel. 01804 - 5503

telijke kamp uiteen. Veringa zegt dat er een stukje onrust ingebouwd mag en moet zijn (dat klinkt erg rustig, eerwaarde vader).

Het is al met al een hele bedoening om in de christelijke politiek te zoeken naar mensen die door het zelfde bewogen, samen antwoord proberen te vinden op de zelfde vragen wat een zaak van deze politiek is zoals de Arjos voorzitter zei. Zijn uitspraak klinkt oud-romantisch bewogen, dat zeker, maar het is toch niets voor een jonge vent uitspraken te doen waarvan hij de inhoud door anderen (ouderen) concreet laat invullen? Wat een onmondigheid is hier uitgesteld.

Van de partijen die zich pertinent buiten blokvorming houden is er van DS 70 en wel van haar lijsttrekker dr. W. Drees Jr. reeds een visie op de blokkenbouwers bekend. De heer Drees zei op 15 maart te Rotterdam dat DS 70 dat karakter wil hebben wat de blokken steeds meer gaan missen. DS 70 wil een nuchtere, sobere en arbeidzame mentaliteit uitdragen, waardoor plaats is voor discipline, tucht en toewijding en begrippen als maatschappelijke solidariteit, arbeid en gezin centraal staan. Opvattingen van het nieuw gevormde linkse blok, zoals het recht op inkomen in plaats van inkomen door arbeid, een te grote nadruk op de rechten en de vrijheid van het individu, in het licht waarvan seksuele opvattingen, drugs, pleidooien voor crèches, en voor algemene studietoelagen centraal staan als vrijheidsaspecten in plaats van maatschappelijke solidariteit, arbeid daartoe en gezin daartoe, deze opvattingen van het linkse blok hollen de gemeenschapszin uit, de gezinsfunctie uit en nemen de werklust weg.

De heer Drees constateert ditmaal een geestelijke inflatie veroorzaakt door een houding zowel aanwezig bij het linkse blok als wel bij het confessionele blok. Er is alleen verschil in sfeer tussen beide blokken. De VVD vertoont trekken van beide groepen. De VVD is er nog niet zó erg aan toe hopen we te mogen concluderen, uit het woord „trekken”.

CONCLUSIE: De blokken zeggen niet meer dat de mens de samenleving van mensen moet dienen, maar dat de gemeenschap (steeds meer een bloedloos systeem) het individu negeert en daar voor op moet draaien.

Op deze stelling wordt niet verder ingegaan om dit des te beter te kunnen doen na eventuele kritiek erop. Wel zij de aanwijzing hierbij gegeven dat de stelling basiselementen van het denken in vooraf besproken blokken representeert.

KO v. DOORN

ISRAEL IN 1971 BINNEN BEREIK

Het licht dat kleur gaf aan de tijd
zal hier wel nimmer doven
Het is het deel van elke dag.....
ook morgen.

Met deze frase begint een kleurrijke folder van een Haags reisbureau, dat bij regelmaat touristische trips verzorgt naar een land dat al vele jaren in het brandpunt staat van de wereldgeschiedenis.

Ongetwijfeld bestaat bij u de belangstelling dit land eens persoonlijk te bezoeken. Doordat onze Israelische liberale vrienden, met wie wij binnen de Wereldfederatie van Liberale en Radicale Jongeren het afgelopen jaar goede contacten hebben gehad, hebben aangeboden in de maand augustus drie weken lang als onze gastheren(vrouwen) op te treden is het hoofdbestuur in de gelegenheid de leden van de JOVD voor een vrij laag bedrag een reis naar Israel aan te bieden.

De vertrekdatum zal hoogstwaarschijnlijk worden vastgesteld op zaterdag 7 augustus en de terugreis zal op 28 augustus worden aanvaard. Beide keren wordt met een El-Al vliegtuig gevlogen.

Het eerste gedeelte van het verblijf in Israel zal worden doorgebracht op een Kibboets. Dit zal ongeveer 10 tot 14 dagen in beslag nemen. Wij zullen hier deelnemen aan alle aspecten van de samenleving in een Kibboets zonder dat wij daarbij een uitzonderingspositie innemen.

Het tweede gedeelte bestaat uit een toeristische verkenning van Israel, waarbij zoveel mogelijk gelegenheid zal zijn met de bevolking en met de afdelingen van de Liberale Jongeren in contact te komen.

De verblijfkosten in Israel bedragen slechts f 150.— en de reiskosten bedragen voor studenten f 526.— en voor niet-studenten f 675.—. De kans is echter niet uitgesloten dat iedereen voor het studententarief kan worden vervoerd, maar daarvoor moet eerst de samenstelling van de groep, die maximaal uit 40 personen kan bestaan, bekend zijn. Het is eveneens niet uitgesloten dat via diverse kanalen nog subsidie voor deze reis kan worden verkregen, waardoor de deelnemersprijs nog lager zal zijn. Het hoofdbestuur hoopt dat zoveel mogelijk leden voor zichzelf tot de conclusie zullen komen dat hij/zij deze unieke gelegenheid niet ongebruikt voorbij kan laten gaan. Aanmeldingen als belangstellende deelnemer wordt derhalve spoedig, zo mogelijk voor 10 april, bij het landelijk secretariaat verwacht.

DOMIEN VAN WEES

De JOVD, afdeling **Meppel** e.o. organiseert op zondag 16 mei 1971 de jaarlijkse **Lenterit**, een oriënteringsrit voor auto's en motoren, in het mooie Drenthse dorp Havelte.

De eerste start is om 13.30 uur.

Inschrijving kan geschieden vanaf 13.00 uur in Restaurant boerderij 'De Hilde' te Havelte.

Inlichtingen bij D. Schiphorst, Veendijk 26, Havelte.

AFDELINGEN !!!!

Nog vele liberalen zijn niet geabonneerd op de 'Driemaster'. De 'Driemaster' vraagt om lezers, om abonne's, of waar het eigenlijk om gaat:

DE DRIEMASTER VRAAGT OM FINANCIËLE MIDDELEN !!!!

Wij vragen uw aandacht voor:

„Small countries in a large world”.

Onder deze titel wordt van 24 tot 31 juli 1971 op de Volkshogeschool te Bergen (N.H.) een symposium gehouden.

„Naar ondernemingsraden in de culturele sector of niet?”

Deze vraagstelling zal op dinsdag 27 april in Amersfoort aan de orde komen.

„Erneuerung der Demokratie”.

Dit is het thema van een Duits-Nederlandse studiebijeenkomst die binnenkort in twee etappes zal worden gehouden. Het eerste gedeelte wordt gehouden van 19-24 april in Vlotho/Weser en zal in het teken staan van de Aussenpolitische Probleme. Hieraan is een excursie verbonden. 70% van de reiskosten zullen worden vergoed. Verdere kosten zijn hieraan niet verbonden.

Het tweede gedeelte zal worden gehouden op de Volkshogeschool in Bergen (N.H.) en in het teken staan van: Nationalstat und Europäische Zusammenschluss. Dit gedeelte zal worden gehouden van 9-14 augustus. De kosten hiervan bedragen f 90,—

terwijl het voor studerenden mogelijk is een korting te krijgen.

Het Europees Parlement in Straatsburg.

Op 7, 8 en 9 juni, direct na het congres in Dalfsen zal een deputatie van 30 à 40 JOVD-leden een bezoek brengen aan het Europees Parlement op uitnodiging van de liberale fractie aldaar. Nog ongeveer 15 leden kunnen zich hiervoor opgeven. De reiskosten zijn voor eigen rekening en kunnen laag worden gehouden indien in georganiseerd verband kan worden gereisd.

Belangstellenden voor deze activiteiten worden verzocht zo spoedig mogelijk contact op te nemen met het algemeen secretariaat, Vossenakker 3 te Ede.

Liberale Agora; geëngageerde vakantie

georganiseerd door de WFLRY.

DATUM: 12-16 juli a.s.

PLAATS: Spode House (kasteel), Rugeley bij Birmingham.

KOSTEN: Tussen 8 en 10 pond.

Opgeven en inlichtingen: A. L. J. M. v. Rijen, Daniël Stalpertstraat 78 III, Amsterdam.

Op 26 april organiseert de JOVD, afdeling Fivelingo, een grote verkiezingspropaganda-avond in Ten Boer.

Hieraan zal medewerking worden verleend door de politici:

**Wieringa (PvdA); Mellema (CHU); Krajenbrink (ARP);
Brinkhorst (D'66); Kremer (CPN) en een Kamercandidaat van de VVD.**

Informatie bij J. A. Nijboer, Washuisterweg 3, Ten Boer.

Dr. Hans v. d. Doel verwijt Hans Wiegel dat hij een te dirigistische huurpolitiek voorstaat. Grappige lui toch, die socialisten!

Er zijn trouwens meer grappige verhaaltjes over linkse Hans en rechtse Hans mogelijk. Zoiets als kleine Klaas en grote Klaas. Raadseltje: Wie is grote Klaas?

★

Het is haast niet te geloven, maar nu premier Trudeau getrouwd is, is volgens Vrij Nederland Van Riel de meest begeerde vrijgezel van de wereld. (Zou Vrij Nederland echt bedoelen „begeerd door vrouwen?”).

★

Ferry Hoogendijk mag onze politieke reclame van het jaar nul vinden, maar hij heeft dan kennelijk nooit naar Vra's radiocommentaar geluisterd. Waarom verdelen we trouwens niet alle zendtijd over de politieke partijen?

★

Nixon heeft nu de 200.000 handen geschud. Of ze vuil waren zullen we maar in het midden laten, maar veel zwarten zullen er niet bij geweest zijn.

★

De verhalen over de Amerikaanse oorlogsmisdaden worden steeds beestachtiger. Het woord Vietnamees schijnen de Amerikaanse soldaten bovendien niet eens te mogen gebruiken. Neurenberg waarschijnlijk ook niet.

★

Ondanks alle kouwe drukte had de Nederlander toch weer meer sigaretjes gerookt. En dat terwijl prof. Nieveen sigaretten roken nog schadelijker acht dan soft-drugs.

★

D. S. is van '70, maar van welk jaar dateert D.E.E.S.?

DICK DEES
no. 22 - lijst 3

Hoe denkt de JOVD over de positie van de vrouw

Emancipatie van de vrouw betekent niet dat zij gelijk aan de man *moet* zijn.

Emancipatie van de vrouw betekent *wel* dat zij alle ontplooiingskansen moet hebben die zij zich wenst, zonder dat zij het biologisch „vrouw zijn” hoeft of moet prijsgeven.

In onderwijs en arbeid mag geen onderscheid gemaakt worden tussen jongens en meisjes en mannen en vrouwen.

Mentaliteitsveranderingen moeten worden doorgevoerd in het lesmateriaal (b.v. schoolboekjes met „Mother is in the kitchen” etc. dienen vervangen te worden).

In het arbeidsproces dienen gelijke beloningen voor gelijke werkzaamheden te worden uitbetaald en mogelijkheden voor part-time werkkringen voor mannen en vrouwen gerealiseerd te worden.

Goede crèches en opvangcentra voor kinderen, waarvoor de kosten door de ouders gedragen dienen te worden.

Belasting: Het arbeidsinkomen van de vrouw moet afzonderlijk worden belast. Gehuwden- en ongehuwdentariëven moeten vervallen.

Vrouw moet zich bewust worden van haar verantwoordelijkheid in de maatschappij (zie Driemaster jan. 1971).

Als zij dat zelf verkiest, moet zij die ontplooiing ook kunnen hebben binnen het huwelijk en gezin (b.v. bijdrage aan de werkzaamheden en carrière van haar man, opvoeding van de kinderen, huishouding en liefdadigheids-werk).

Afschaffing alimentatie bij echtscheiding.

Wederzijdse compensatie voor belemmering in mogelijkheden t.a.v. de overéengekomen taakverdeling in het huwelijk.

Dit waren enkele korte stellingen, gedistilleerd uit de discussies over dit onderwerp tijdens het congres te Soesterberg in februari jl.

Door het hoofdbestuur wordt een informatiemap aangeboden, waarin bovenstaande stellingen uitgebreid worden toegelicht en ook andere werkstukken in het kader hiervan. Deze is à f 1.— te bestellen op giro 953500 t.n.v. alg. penn. te Assen.

ANNEKE GIJSBERTS

Van de HB-tafel

CONGRES SOESTERBERG

Een redelijk goed bezocht congres, hoorde zaterdagmiddag 27 februari jl. een inleiding van staatssecretaris De Koster aan over de buitenlandse politiek. De heer De Koster hield o.a. een pleidooi voor de Europese gemeenschap en stelde vast dat er toch met enthousiasme door de lidstaten wordt gewerkt, hoewel er door de pers vaak negatief over wordt geschreven. Voorts ging hij naar aanleiding van vragen in op het vraagstuk van het Midden-Oosten, terwijl ook de Oost-West verhouding en het defensiebeleid ter sprake kwam. Eerder op de middag hadden de congresgangers, in werkgroepen en plenair, gediscussieerd over de Europese problematiek op basis van een rapport dat door de Commissie Buitenlandse Politiek was opgesteld. In het algemeen was men voor een Verenigd Europa, dat economisch een sterke zelfstandige positie zou moeten innemen en dat voor de verdediging gebruik zou blijven maken van de Amerikaanse atoombescherming. De E.E.G. zou met zoveel mogelijk Europese landen toetredings- en associatieverdragen moeten sluiten en dienen te streven naar een rechtvaardig gemeenschappelijk beleid t.a.v. de ontwikkelingslanden. Landen met dictatoriale regimes zou de mogelijkheid tot toetreding ontegensprekend moeten worden.

Besloten werd om de eindbehandeling van de Europese problematiek op het congres in Dalfsen op 5 en 6 juni te doen plaatsvinden.

Zondagmorgen namen vele dapperen deel aan de boscross om zich daarna te buigen over het tweede thema van dit congres „de positie van de vrouw”. Uitgangspunt waren een aantal vraagstellingen, door Anneke Gijsberts en Bertien Melzer op papier gezet.

De discussie mondde ten slotte uit in een aantal „strategiemodellen”, d.w.z. manieren waarop men de zaak concreet zou kunnen aanpakken.

De huishoudelijke vergadering stond in het teken van de bestuurswisseling. Dick Dees trad af als voorzitter om zich aan de Kamerverkiezingen te kunnen wijden. Jan Kees Wiebenga verliet wegens drukke bezigheden — o.a. president van de W.F.L.R.Y. — de post van vice-voorzitter politiek, terwijl Jan Ekkers, de algemeen secretaris, eveneens aftredend was. Het nieuwe bestuur is nu als volgt samengesteld:

Domien van Wees, Heulstraat 5, Den Haag, voorzitter.

Arthur Edwards, Joh. Greivestraat 59, A'dam, vice-voorzitter politiek.

Jan Weggemans, Fivelstraat 4, Groningen, vice-voorzitter organisatie.

Johan de Bondt, Vossenakker 3, Ede, secretaris.

Betty Verdegem, Eendrachtskade 13 a, Groningen, penningmeesteresse.

Ellen van Bekkum, Van Speijkstr. 14, Utrecht, 2de secretaresse.

André Hiemstra, Snelliusstraat 77, Groningen, 7de HB-lid.

Ton Nieuwpoort, Rivierdijk 360, Sliedrecht, 8ste HB-lid.

Tenslotte werden op het congres nog een aantal moties aangenomen over abortus, de inval in Laos, het plan Kikkert, het Midden-Oosten, subsidie buurt huiswerk.

Men had geen behoefte om een uitspraak te doen over de houding die tegenover D '66 zal worden aangenomen, na de fusie met PvdA en de PPR.

AFDELINGEN

De afdelingen in het Westen lopen redelijk, maar er gebeurt weinig spectaculairs. Wel worden op verschillende plaatsen pogingen ondernomen om nieuwe afdelingen op te richten.

Het district Noord houdt op 3 april in het Postiljon Motel in Haren een grote debat/feestavond. Er komt een forum met de heren Geertsema, Drees Jr., Van der Stee en Vondeling.

Verder heeft het Noorden een aantal goed lopende activiteiten, zoals inside-information avonden, waar kamerleden van diverse partijen hun programma's komen toelichten.

Misschien dat dit ook in andere afdelingen mogelijk zou zijn.

En verder.....

Is de financiële positie van de J.O.V.D. dermate zorgwekkend, dat iedereen dringend verzocht wordt zijn contributie te voldoen. Degenen die voor 1 mei nog niet betaald hebben zullen geen Driemaster meer ontvangen.

Zal op het congres in Dalfsen (5 en 6 juni) bevolkingspolitiek en liberale beginselen worden behandeld.

Zal het najaarscongres in Zuid-Laren gehouden worden.

Kunnen mededelingen over activiteiten van afdelingen naar het adres van het 7de HB-lid gestuurd worden.

ANDRE HIEMSTRA

Staalconstructies
 voor alle doeleinden
 Speciaalbedrijf voor
 zwaar plaatwerk
 Constructiewerkplaat-
 sen

W. HUIZER n.v.

CAPELLE a/d IJSSEL
 TELEFOON 01804 - 2657

bouwwerken
 heiwerken
 pijpleidingen
 zinkers
 grondboringen

VISSER & SMIT'S AANNEMING MIJ NV

PAPENDRECHT TEL. 01850-51044

DEZE CHAUFFEUR LAADT EN LOST IN 4 MINUTEN 21 SECONDEN !!!

Hoe kan dat nou? Simpel! Eén chauffeur, één truck en Van Weelde's wissellaadbakken. 'n Enorme besparing op wachttijd, arbeidsloon verzekering en motorrijtuigenbelasting. Alle wissellaadbakken conform toegestane draagvermogens,

voor elk soort vervoer en in diverse afmetingen. De metalen bodemframes zijn uitgerust met draaibare of inschuifbare steunpoten. Iedere truck voorzien van hydraulische hefinstallatie in vermogens van 5 t/m 15 ton.

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL - TEL. (01803)- 5744 - TELEX 23240

